

Vi tar oss av din dokumenthåndtering
www.konicaminolta.no

Kronen kan bli sterkere enn vi liker

I en tid da mange mener at USA er i ferd med å miste sitt lederskap globalt, både økonomisk og politisk, ville det ikke da vært passende om dollaren fikk avlastning som den dominerende internasjonale valutaen? Kan euroen ta over?

Arne Jon Isachsen

Publisert: 05.11.09 15:12, Oppdatert: 05.11.09 15:42

ANNONSE

Med hovedfokus på lav inflasjon for eurolandene er det viktig at statens utgifter balanseres mot statens inntekter slik at ikke lånebehovet for det offentlige bli for stort og dermed driver den felles renten opp.

For å se til at så ikke skjer ble underskuddene i statsfinansene begrenset til 3 prosent av BNP, dog således at i nedgangstider, slik EU opplever nå, kan denne grensen overskrides. Imidlertid regner ikke Frankrike å være tilbake til treprosentregelen før i 2015. Tyskland på sin side har nylig vedtatt en egen lov med enda strengere budsjett disiplin enn det ØMU – som hele eurosamarbeidet hviler på – forutsetter. Tanken om en felles finanspolitikk som støtter opp under en felles pengepolitikk, glipper. Og ØMU som et forspill til en politisk union, synes langt unna.

Vil den monetære unionen gå opp i liminga? Det er ikke lenger kun et spørsmål av akademisk interesse. Om arbeidsmarkedet og det politiske systemet i noen land ikke makter å levere lønns- og prisvekst på tysk nivå, ser de langsiktige utsiktene for ØMU dårlige ut.

Det kan gå med Maastricht-avtalen som det gikk med Bretton Woods-avtalen. Bretton Woods-avtalen, som varte fra den andre verdenskrigs slutt og frem til desember 1971, var basert på at USA holdt lav inflasjon og at andre land holdt fast valutakurs mot dollar. Men når USA dro til med

raskere prisstigning enn det Tyskland likte, gikk systemet på dunken. Kan det samme skje i ØMU? Svaret på det er ja.

En eventuell oppløsning av Europas monetære union kan enten skje ved at land som ikke makter å holde pris- og lønnsveksten nede, trekker seg ut. Eller ved at Tyskland tar tilbake Deutsche Mark som sin valuta. I førstnevnte tilfelle kan betalingsnektelse for statsgjeld langt fra utelukkes. Denne risikoen prises inn i markedet ved at effektiv rente på statsobligasjoner i samme valuta fra ulike land nå varierer langt mer enn tidligere.

Med de strukturelle ubalansene som preger ØMU-landene i mellom, ser det ikke ut for at euroen kan erstatte dollaren som ledende verdensvaluta.

Når både dollaren og euroen nå har problemer, vil små, solide valutaer som vår egen krone, kunne komme mer i søkelyset og bli mer populære. Den styrkingen av kronen vi har sett det siste halve året kan komme til å fortsette i mange måneder til.

Dermed kan store forskjeller i inflasjonen mellom eurolandene, og en amerikansk dollar som snart ingen er interessert i å øke sine beholdninger av, skape problemer for bedrifter i konkurranseutsatt sektor i Norge. Kronen kan komme til å fremstå som «trygg havn», slik den gjorde i 2002 og 2003. Renteøkninger som Norges Bank nå vurderer, blir vanskeligere å iverksette.

Det nylig fremlagte statsbudsjettet kan også bidra at kronen styrkes. Når nå staten smeller til med utgiftsøkninger langt utover hva de fleste hadde forventet, vil skjermet sektor vokse kraftig. På arbeidsmarkedet må konkurransevnen til foretak i skjermet sektor øke, på bekostning av foretak i den konkurranseutsatte.

Det kan enten skje ved en sterkere krone eller ved tiltakende lønns- og prisvekst. Gitt at Norges Bank ikke vil godta inflasjon utover 2-3 prosent, vil en realappresiering mest sannsynlig skje ved at prisen på dollar og euro, målt i norske kroner, synker.

Om aktørene i de internasjonale finansmarkedene ser årets statsbudsjett som et signal om at handlingsregelen for bruk av oljepengene nå er forlatt, og at konsekvensen på sikt er en sterkere krone, vil styrkingen av vår valuta komme raskere.

Denne artikkelen finner du på <http://e24.no/kommentar/spaltister/isachsen/article3358838.ece>